

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31.10.1963, sp. zn. 3 Cz 55/63, ECLI:CZ:NS:1963:3.CZ.55.1963.1

Číslo: 15/1964

Právní věta: Prodej nemovitosti, náležející do zákonného majetkového společenství manželů, je nepochybně dispozicí vybočující z obvyklé správy společného majetku. Jestliže takové právní jednání podnikne jeden z manželů sám o své újmě, tedy bez souhlasu druhého manžela, je takové jednání v rozporu s § 23, věta druhá zákona o právu rodinném, a proto neplatné podle § 36 obč. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 31.10.1963

Spisová značka: 3 Cz 55/63

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů, Majetkové společenství manželů zákonné

Předpisy: 265/1949 Sb. § 23 141/1950 Sb. § 36

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 15/1964 sb. rozh.

(Částečně nepoužitelné viz judikát 44/1980 SbRc.)

Prodej nemovitosti, náležející do zákonného majetkového společenství manželů, je nepochybně dispozicí vybočující z obvyklé správy společného majetku. Jestliže takové právní jednání podnikne jeden z manželů sám o své újmě, tedy bez souhlasu druhého manžela, je takové jednání v rozporu s § 23, věta druhá zákona o právu rodinném, a proto neplatné podle § 36 obč. zák. Třetí osoby mohou nabýt vlastnictví k věci nabyté na podkladě právního úkonu jednoho z manželů jen za splnění podmínek § 145 a § 116 obč. zák.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 31. října 1963, [3 Cz 55/63](#)).

Za trvání manželství se žalobkyní nabytý první žalovaný kupní smlouvou z 22. 2. 1957 od svých rodičů rodinný domek se stavení parcelou a zahradu s věcným břemenem na domku ve prospěch prodávajících. Ke kupní smlouvě bylo dáno přivolení podle § 1 zák. č. 65/1951 Sb. rozhodnutím ONV, odboru pro výstavbu. Usnesením bývalého lidového soudu v Kralupech nad Vltavou z 5. 4. 1957 byl na základě smlouvy povolen v pozemkové knize vklad vlastnického práva k uvedeným nemovitostem pro prvního žalovaného.

Kupní smlouvou z 11. 6. 1959 první žalovaný za trvání manželství tyto nemovitosti podal sám, bez souhlasu své manželky, žalobkyně v tomto sporu, druhému a třetímu žalovanému. Ke kupní smlouvě bylo dáno přivolení podle § 1 zák. č. 65/1951 Sb. rozhodnutím ONV a smlouva byla státním notářství v Kralupech nad Vltavou registrována. Na to byl usnesením bývalého lidového soudu v Kralupech nad Vltavou povolen vklad práva vlastnického k těmto nemovitostem ve prospěch druhého a třetího žalovaného.

Okresní soud v Mělníku zamítl žalobu žalobkyně na zjištění, že kupní smlouva z 11. 6. 1959 uzavřená mezi prvním žalovaným na straně jedné a druhým a třetím žalovaným na straně druhé, je neplatná.

Krajský soud v Praze rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Nejvyšší soud rozhodl ve stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozsudkem okresního i krajského soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Soudy shodně zjistily, že předmětné nemovitosti jako získaný majetek prvního žalovaného tvoří zákonné majetkové společenství jeho a žalobkyně. Zákonné majetkové společenství manželů je však podle názoru obou soudů institucí upravující výlučně vnitřní vztah mezi manželky samotnými, nepůsobí však ve vztahu k osobám třetím. Okolnost, že první žalovaný prodal nemovitost tvořící zákonné majetkové společenství bez souhlasu žalobkyně, své manželky, týká se podle názoru obou soudů jen vnitřního poměru mezi těmito účastníky a může dojít výrazu jen při rozdělení zákonného majetkového společenství, nemá však vlivu na platnost takového právního jednání vůči osobám třetím.

S tímto názorem nelze souhlasit.

Podle § 22 odst. 2 zákona o právu rodinném jsou získané majetky obou manželů majetkou jim společným. Nejde-li o výjimky v zákoně uvedené, stává se získaný majetek každého z manželů okamžikem nabytí jejich společným majetkem. Věc, již nabude jeden z manželů, je proto ve společném vlastnictví obou manželů. Vlastnictví každého z nich je vlastnictvím skutečným, reálným, poskytujícím oběma stejná práva a povinnosti. Nelze proto pohlížet na věc tak, že vlastnické právo manžela, který věc získal, je jen určitým způsobem omezené ve prospěch manžela druhého.

Společným majetkem může ve smyslu § 23 zákona o právu rodinném nakládat, pokud jde o obvyklou správu, každý z manželů. Manželu, který jej získal, nejsou zákonem poskytována větší práva, než manželu druhému. Jde-li o dispozici, která přesahuje obvyklou správu, potřebuje jednající manžel souhlasu druhého manžela.

Prodej nemovitosti náležející do zákonného majetkového společenství manželů je nepochybně dispozicí vybočující z obvyklé správy společného majetku. Jestliže takové právní jednání podnikne jeden z manželů sám o své újmě, nedostává se k jeho platnosti podmínky, stanovené v druhé větě § 23 zákona o právu rodinném, to jest souhlasu druhého manžela. Je proto takové právní jednání jako právní úkon přičítací se zákonu neplatné podle § 36 obč. zák. Třetí osoby mohou nabytí vlastnictví k věci nabyté na podkladě právního úkonu jednoho z manželů jen za splnění podmínky § 145 a § 116 obč. zák.

Názor, který ve svých rozhodnutích okresní i krajský soud zaujaly, omezující práva druhého manžela jen na nárok na náhradu ušlé majetkové hodnoty vůči manželu, který společným majetkem o své újmě disponoval, poskytuje manželu, který věc získal, významnější právní postavení při nakládání s věcí a je v rozporu se zásadou rovností obou manželů, kterou zákon o právu rodinném i v majetkoprávních vztazích manželů razí.

Protože okresní i krajský soud se neřídily zásadami, jak byly shora vyložena, a při posuzování této otázky vycházely z nesprávného názoru, došly ve svých rozhodnutích k nesprávným závěrům. Porušily tak zákon v ustanoveních § 22 a § 23 zákona o právu rodinném.